

به نام خداوند جان و خرد

آئین نامه اجرایی ثبت نوآوری

دفتر مالکیت فکری

معاونت پژوهشی

انستیتو پاستور ایران

آذر ۱۳۸۷

- ۱- مقدمه توجیهی ۳
- ۲- اهداف ۳
- ۱- بخش اول: تعاریف ۴
- ۱-۱ دارایی فکری (Intellectual Property) ۴
- ۲-۱ ابداع (اختراع)، (Invention) ۴
- ۳-۱ مبدع (مخترع)، (Inventor) ۵
- ۴-۱ گواهینامه اختراع (Patent) ۵
- ۵-۱ گروه مدیریت مالکیت فکری ۵
- ۶-۱ شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری ۶
- ۷-۱ فرم افشاء ابداع ۶
- ۸-۱ واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری (Licensing) ۷
- ۹-۱ حق الامتیاز (Royalty) ۷
- ۲- بخش دوم: مالکیت دارائی‌های فکری ۸
- ۳- بخش سوم: فرایند ثبت پتنت انستیتو پاستور ایران ۹
- ۴- بخش چهارم: مجوز بهره‌برداری ۱۵
- ۵- بخش پنجم: نحوه تخصیص درآمدهای حاصل از دارای فکری ۱۷
- ۵-۱ اختراعات و نوآوری‌ها ۱۸
- ۵-۲ پایان‌نامه‌ها و رساله‌های مربوط به مقاطع تحصیلی دانشگاهی ۱۹
- ۶- بخش ششم: حل و فصل اختلافات ۱۹

انستیتو پاستور ایران در راستای تشویق ثبت خلاقیت‌های فکری، پیشرفت حرفه‌ای محققان، بهره‌برداری و تجاری‌سازی ابداعات خود آیین نامه‌ای به شرح زیر تدوین نموده است :

۱- مقدمه توجیهی

امروزه حمایت از حقوق مالکیت فکری در خلق نوآوری‌های جدید و حمایت و تشویق مبدعین نقش عمده‌ای را برعهده دارد. اهمیت شناسایی و حمایت از این نوع حقوق در خصوص ابداعات دارویی و فناوری‌های زیستی بارزتر است.

ابداعات در خصوص داروها و فناوری‌های زیستی نیازمند هزینه‌های فراوانی است و اگر حمایت مناسبی از این نوع ابداعات صورت نگیرد، رقبا ممکن است بدون پرداخت هیچ‌گونه هزینه‌ای از دانش و اطلاعات و خلاقیت‌های فکری مبدعین واقعی استفاده کنند و در نتیجه بدون هیچ‌گونه تحقیقی به نتایجی که حاصل زحمات چندین ساله افراد دیگر است، دست یابند.

حقوق مالکیت فکری با ایجاد پتنت و انحصار بهره‌برداری برای مبدع، انگیزه‌های لازم برای ادامه فعالیت مبدع، بازگشت سرمایه به مبدع و امکان تحقیق و توسعه بیشتر از راه درآمد حاصله از ابداع را فراهم می‌کند. نکته شایان ذکر این است که کسب پتنت تنها زمانی دارای ارزش به ویژه ارزش مادی است که بتوان از آن بهره‌برداری تجاری نمود.

۲- اهداف

اهداف مهم انستیتو پاستور ایران از تدوین آیین نامه حاضر عبارت است از

۱- انتشار دانش و ابداعات

۲- اعطای مجوز بهره‌برداری به صنعت برای به کارگیری عملی از ابداعات

۳- کسب درآمد برای تحقیق و آموزش بیشتر با توجه به اینکه باید سهم منصفانه‌ای نیز به محققین تعلق گیرد.

۴- تضمین این که اهداف حمایت کنندگان مالی برآورده می شود.

۵- تشویق و اطلاع رسانی به محققین برای استفاده از سیستم پتنت و جلوگیری از هرگونه تبعیض در بهره برداری از این سیستم و قانونمندی سازی فرایند ثبت پتنت.

۱- بخش اول: تعاریف

این آیین نامه در خصوص تحقیقات، مواد و ابداعات خلق شده به وسیله کلیه محققین و مبدعین انستیتو پاستور ایران اعم از استخدامی و قراردادی و یا اشخاص همکار در پروژه ها و سایر اشخاصی که از مواد، امکانات و سرمایه گذاری های انستیتو پاستور ایران استفاده کرده باشند قابل اعمال می باشد.

۱-۱ دارایی فکری (Intellectual Property)

به دارایی های حاصل از خلاقیت های فکری انسان اطلاق می گردد که عمدتاً در دو زمینه کلی صنعتی (نظیر اختراعات، طرح های صنعتی، علائم و نام های تجاری) و ادبی و هنری (نظیر آثار مکتوب، نرم افزارهای رایانه ای، موسیقی، شعر، فیلم و مجسمه سازی) می باشد.

۱-۲ ابداع (اختراع)، (Invention)

بر اساس سیاست پتنت انستیتو پاستور ایران هرگونه ابداعی باید به گروه مدیریت پتنت اعلام شود. ابداع می تواند هرگونه تولید و ماده جدید، ساخت مواد، ترکیبات شیمیایی، میکروارگانیسم ها، هر توسعه ای در دانش مقدم، کاربرد جدید برای مواد از قبل شناخته شده باشد.

ابداع، محصول یا فرآیندی است که راه نوینی را جهت انجام کاری و یا راه حل فنی جدیدی را برای حل مشکلی ارائه می نماید. ابداع علاوه بر جدید بودن در جهان، باید دارای مرحله ابتکاری بوده و کاربردی تلقی شود. (مرحله ابتکاری یعنی برای همکاران مبدع، عملی سهل و بدیهی نباشد و کاربردی بودن یعنی اینکه فراتر

از ایده باشد و بتوان ابداع را در مقیاس صنعتی اجرا نمود). اختراع مورد ادعا نباید از مصادیق موارد غیرقابل ثبت مندرج در قانون باشد.

۳-۱ مبدع (مخترع)، (Inventor)

مبدع در این آیین نامه به شخصی اطلاق می گردد که به طور مستقل واصل سهمی در ایجاد ابداع و یا حداقل یکی از ادعاهای ابداع داشته باشد، بنابراین؛ دستیارانی که تنها طبق راهنمایی های شخص ثالثی اقداماتی را انجام دهند مشمول این آیین نامه نمی گردند. در طرح های تحقیقاتی مصوب، مجری پروژه ذی نفع اصلی خواهد بود.

مبدع در فرآیند ثبت و تجاری سازی ابداع نقش عمده ای دارد و برای عملکرد موثر این فرآیند همکاری بین مبدع و گروه مدیریت الزامی می باشد.

۴-۱ گواهینامه اختراع (Patent)

عبارت از سندی است که متضمن گواهی حقی انحصاری که در قبال افشای جزئیات فنی یک اختراع برای عموم، برای یک دوره زمانی محدود (معمولاً ۲۰ ساله) به مالک اختراع اعطاء می گردد و البته در کشور یا کشورهای معتبر است که این اختراع در آنها به ثبت رسیده باشد. دارنده گواهینامه اختراع، حقی انحصاری جهت تولید، توزیع، استفاده و یا واگذاری نتیجه اختراع خود می باشد. پس از انقضای مدت زمان اعتبار گواهینامه اختراع، عموم می توانند از نتایج آن به صورت رایگان استفاده نمایند.

۵-۱ گروه مدیریت مالکیت فکری

گروه مدیریت مالکیت فکری، مسئول اظهارنظر و پیگیری و راهنمایی مبدعین در مرحله اولیه ثبت پتنت می باشند. این گروه شامل افراد متخصص در زمینه امکان سنجی، جستجو و فایل پتنت، متخصصین حقوق مالکیت فکری و افراد متخصص فنی می باشد که به پیشنهاد مدیر دفتر مالکیت فکری و تأیید معاونت پژوهشی و با حکم ریاست انستیتو پاستور تعیین می گردد.

۶-۱ شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری

شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری، مرجع تجدیدنظر و اعتراض به اظهارنظرهای گروه مدیریت پتنت در خصوص قابلیت ثبت و تجاری سازی ابداعات می باشد. اعضای این شورا (که از افراد ماهر و یا مرتبط در زمینه ابداع مورد نظر می باشند)، با نظر معاونت محترم پژوهشی و حکم ریاست محترم انستیتو پاستور ایران تعیین می شوند و نظر اکثریت اعضای کمیته در موارد ارجاعی از سوی مبدع و یا گروه مدیریت پتنت قطعی خواهد بود. این شورا با نظر ریاست محترم انستیتو پاستور ایران و یا نماینده ایشان (معاونت پژوهشی) تشکیل و اداره می شود.

تبصره : اعضای این شورا متشکل از ریاست انستیتو پاستور ایران، معاونت پژوهشی، معاونت تولید، معاونت پشتیبانی، مدیر دفتر مالکیت فکری، مدیر دفتر بازاریابی و انتقال تکنولوژی، مدیر حوزه پژوهشی، مدیر بخش R&D و ۲ نفر از متخصصین حوزه علوم زیستی به پیشنهاد معاونت پژوهشی و با حکم ریاست انستیتو خواهد بود.

۷-۱ فرم افشاء ابداع

مستخدمین انستیتو پاستور ایران، افرادی که مستخدم این انستیتو نیستند ولی از امکانات انستیتو پاستور ایران استفاده می کنند و کسانی که پاداش، امتیاز و یا از بودجه انستیتو پاستور ایران استفاده می کنند باید فرم افشاء اختراع انستیتو پاستور ایران را برای ابداع خود پر نمایند. بر اساس این سند ابداعات متعلق به انستیتو پاستور ایران می شود. این افشاء مواردی را که بدون استفاده از تجهیزات انستیتو و تنها بر اساس مشاوره خلق می گردد را در بر نمی گیرد.

کلید اشخاص فوق الذکر بر اساس این آیین نامه متعهد می گردند که فوراً انستیتو را از ابداع خود مطلع سازند و در عوض این افشاء از سهمی از رویالتی (حق الاختراع) ناشی از تجاری سازی ابداع بهره مند گردند. بدیهی است در کلید موارد باید حقوق معنوی مبدعین حفظ شود. (در اسناد اختراع، نام مبدعین ذکر خواهد شد). اشخاصی که علاوه بر انستیتو پاستور ایران در خارج از این انستیتو نیز فعالیت می کنند باید توجه داشته باشند نباید حقوق پتنت انستیتو پاستور ایران که مشمول این آیین نامه می گردد را نقض نمایند.

۸-۱ واگذاری امتیاز بهره‌برداری از دارایی فکری (Licensing)

قراردادی است بین مالک دارایی فکری و متقاضی بهره‌برداری از آن دارایی که به موجب آن قرارداد، متقاضی در قبال پرداخت مبلغی (به صورت درصدی از درآمد خالص حاصل از فروش محصول (Royalty) و یا مبلغی ثابت)، مجوز بهره‌برداری از دارایی فکری را بدست می‌آورد.

۹-۱ حق الامتیاز (Royalty)

حق الاختراع، عبارت است از درآمد حاصله از ابداعات از طریق تجاری‌سازی ابداعات که به طور منصفانه مابین انستیتو پاستور ایران و مبدع تسهیم می‌شود.

۲- بخش دوم: مالکیت دارائی‌های فکری

۱. ابداعات مشمول یکی از موارد ذیل از لحاظ حقوق مادی و معنوی متعلق به انستیتو پاستور ایران و مخترع خواهد بود و مقررات این آیین نامه بر آن حاکم خواهد شد.

۱.۱ ابداع در قلمروی وظایف استخدامی مخترع و یا در طی اجرای تعهدات هر قرارداد دیگری با انستیتو پاستور ایران حاصل شده باشد. (به عنوان نمونه در قرارداد استخدام، ابداعات به وجود آمده جزء موضوعات قرارداد محسوب می شده‌اند)

۲.۱ ابداع درون قلمروی وظایف مبدع قرار نمی‌گیرد با این وجود ابداع مرتبط به فعالیت‌های تجاری و تحقیقاتی انستیتو پاستور ایران می‌باشد.

۳.۱ مبدع از دانش کارفرما و یا منابع انستیتو پاستور ایران استفاده کرده باشد.

۲. در آثار حاصل از فعالیت فکری (از جمله گواهینامه اختراع)، باید نام موسسه به عنوان مالک اسمی دارایی فکری و همچنین نام پدیدآوردندگان اختراع ذکر گردد، مگر اینکه طبق یک توافق‌نامه مکتوب، این حق بین پدیدآورنده دارائی فکری و موسسه به نحو دیگری تعیین شده باشد. در مورد حامی نیز طبق قرارداد عمل خواهد شد.

۳. ابداعاتی که دارای خصوصیات فوق الذکر باشند یک سال پس از استعفاء و یا باز نشستگی و تغییر کارمبدع، همچنان متعلق به کارفرما و مبدع به صورت مشترک می‌باشند.

۴. نسبت سهم انستیتو پاستور ایران و سهم مبدع در ایجاد ابداع در تعیین سهم حق‌الاختراع مبدع موثر خواهد بود.

تبصره: یک اختراع می‌تواند توسط یک یا چند نفر ایجاد شود که در صورت تیمی بودن آن، سهم هر یک از افراد مجموعه بایستی با توافق مجموعه مخترعین مشخص شود که در این رابطه اگر پایان نامه ماخذ اختراع باشد استاد یا اساتید راهنما سهم را مشخص، و به تائید اعضای ذی نفع (دانشجو و مشاورین) رسانده و جهت ادامه کار ثبت نوآوری ارائه می‌نماید. در صورتیکه طرح پژوهشی ماخذ

اختراع باشد، مجری یا مجریان طرح پژوهشی سهم افراد ذی نفع (همکاران طرح) در اختراع را مشخص و پس از تأیید و توافق مجموعه جهت ثبت آن اقدام می نمایند.

۳- بخش سوم: فرایند ثبت پتنت انستیتو پاستور ایران

این آئین نامه و ضوابط بر تمام افراد شاغل در موسسات (اعم از اعضای هیئت علمی، کارشناسان، تکنسین ها و دانشجویان) و به طور کلی هر فردی که از تسهیلات، اعتبارات و امکانات این موسسات (در راستای انجام یک فعالیت تحقیقاتی در طی زمان معینی که با موسسات همکاری دارد) استفاده نماید، حاکم می باشد و لازم است همگی در بدو استخدام و یا در چارچوب قراردادهای پروژه های تحقیقاتی، تعهدنامه ای مبنی بر قبول و رعایت مفاد این آئین نامه و ضوابط را امضاء نماید.

- ۱) کلیه مدیران و مسولان بخش ها متعهد می باشند از تمامی اشخاصی که در بخش های مربوط به آنها مشغول به فعالیت های تحقیقاتی می باشند تعهد اعلام ابداع را اخذ نمایند براساس این تعهد مبدعین موظف خواهند بود ابداعات مشمول این آئین نامه را از طریق فرم افشاء ابداع به گروه مدیریت پتنت اعلام نمایند.
- ۲) اقدام در خصوص فرایند ثبت ابداع از طریق تکمیل فرم افشاء ابداع توسط مخترعین شروع می شود. به این منظور، گروه مدیریت مالکیت فکری فرم های خاصی را در اختیار مخترعین قرار می دهد. پرکردن این فرم کمک می کند که در خصوص قابلیت ثبت نوآوری، مالکیت، تعهدات انتقال و تعهدات مخترع در خصوص حمایت کنندگان مالی، درجه مطلوبیت اقدام برای ثبت اختراع بهتر تصمیم گیری شود. این اطلاعات محرمانه است و باید کاملاً محفوظ باشد.
- ۳) مخترعین باید توجه داشته باشند که هرگونه افشاء نوآوری حق آنها را در ثبت پتنت از بین خواهد برد، بنابراین برای بهره برداری از حقوق خود از هرگونه افشایی بدون انعقاد قراردادهای محرمانگی خودداری نمایند و قبل از ارائه هر گونه مقاله و یا افشاء، ابداعات خود را برای بررسی امکان ثبت پتنت به گروه مدیریت مالکیت فکری انستیتو پاستور ایران ارائه نمایند.

۴) به منظور حفظ حقوق مخترعین، در صورتی که مبدعین از حمایت‌های مالی خارج از انستیتو پاستور ایران استفاده نموده‌اند از طریق گروه مدیریت مالکیت فکری، ابداعات خود را با حمایت‌کنندگان مالی مطرح نمایند و از ارائه مستقیم به حمایت‌کنندگان مالی خودداری نمایند.

۵) مخترعین پس از دستیابی به ابداعات و یا ایده خاص با ارائه اسناد و مدارک به دفتر مدیریت دفتر مالکیت فکری، خود را به عنوان مخترع اولیه معرفی می‌نمایند، بدیهی است هرگونه تاخیری از جانب مخترع که سبب شود محقق دیگری، ادعای را همانند و یا مشابه همان ابداع به دفتر مالکیت فکری معرفی نماید، سبب زایل شدن حق مبدع اولیه خواهد بود. به مخترعین برای حفظ حقوق قانونی خود توصیه می‌شود که در اقدام هرچه سریعتر برای حفظ حقوق خود تلاش نمایند.

۶) مخترعین باید اطلاعات مربوط به ابداع خود را در برگه‌های A4 و تایپ شده و در سه نسخه (باید در ذیل کلیه اوراق امضای مخترع و مخترعین درج شده باشد) به شرح زیر در اختیار دفتر مالکیت فکری قرار دهند:

- ✓ شرح و توصیف اختراع (بیان جزییات و ذکر اجزا و قسمت‌های مختلف مورد ادعای مخترع و فرآیند و چگونگی عملکرد و کارکرد آن به صورت مشروح)
- ✓ ادعا و خلاصه اختراع (منظور بیان قابلیت‌ها و ویژگی‌هایی که منحصرآدعای مخترع را تشکیل می‌دهد)

۷) اطلاعات و ابداعاتی که در اختیار گروه مدیریت مالکیت فکری و شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری و هر شخص حقیقی و حقوقی که در راستای اهداف مدیریتی نوآوری به اطلاعات دسترسی پیدا می‌کند، محرمانه تلقی می‌گردد و هرگونه سوء استفاده از اطلاعات، قابل پیگرد قانونی خواهد بود.

۸) در صورتی که مخترعین بخواهند اطلاعات خود را در اختیار گروه مدیریت مالکیت فکری و یا شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری قرار دهند برای حفظ حقوق خود باید از قراردادهای حفظ اسرار و یا قراردادهای عدم افشاء استفاده نمایند.

۹) کلیه اشخاصی که در انستیتو پاستور ایران و یا خارج از آن به دلایل قانع کننده، اطلاعات ارائه شده مخترع در اختیار آنها قرار می‌گیرد براساس این آیین نامه موظف به حفظ اطلاعات می‌باشند و حق هیچ‌گونه بهره برداری و یا افشای آن را نخواهند داشت، در صورت تخلف از این ماده کلیه خسارات مادی ناشی از آن را جبران خواهند نمود.

۱۰) پس از پرمودن فرم افشاء و ارائه اسناد ماده ۸ از طریق مخترع، از طریق دبیر اجرایی مذاکره‌ای بین مخترع و گروه مدیریت مالکیت فکری صورت می‌گیرد. در این مذاکره مخترع به ارائه ابداع خود در ۲۰ تا ۳۰ دقیقه می‌پردازد. در این ارائه مخترع باید درخصوص موضوعات ذیل توضیحاتی را ارائه کند.

✓ توصیف ابداع

✓ چه مشکلی را ابداع حل کرده است

✓ تکنولوژی نسبت به تکنولوژی و ابداعات رقیب چه برتری دارد

✓ شرکت‌ها و موسساتی که قابلیت تجاری سازی و یا مجوزدهی از ابداع مورد نظر را دارند معرفی نماید

✓ کلیه تعهدات، قراردادهای و اسناد مرتبط به ابداع مورد نظر که مبدع با اشخاص ثالث امضاء نموده است و یا موظف به رعایت آنها بوده است.

۱۱) ارزیابی ابداعات: ارزیابی ابتدایی ابداع از طریق گروه مدیریت مالکیت فکری انستیتو پاستور ایران صورت می‌گیرد. معیارهایی چون قابلیت ثبت، ارزش برای عموم، قابلیت تجاری سازی و حقوق پتنت اشخاص ثالث در این مرحله مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. هزینه‌های ثبت پتنت، برنامه‌های زمانی که از لحاظ حقوقی باید در نظر گرفته شود مسائل مهمی می‌باشند که ماهها وقت برای تجزیه و تحلیل آنها لازم است و در این مدت مخترعین باید از افشاء اختراع خود جلوگیری نمایند. در این مرحله موارد زیر باید پیگیری شود:

۱۲) مدیر فنی تحقیقات گسترده‌تری در خصوص اختراع، دانش‌های مقدم و محصولات ارائه شده برای اختراع صورت می‌دهد و شرایط قابلیت ثبت اختراع از لحاظ فنی را به طور دقیق‌تری مورد بررسی قرار می‌دهد.

۱۳) مدیر بازاریابی نیز تحقیقاتی را صورت می‌دهد تا ویژگی‌های تجاری محصول، مجوزگیرندگان بالقوه، تکنولوژی‌های رقیب، محدودیت برای ورود رقبا و مزایای اختراع نسبت به تکنولوژی‌های مشابه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

۱۴) نتایج بررسی‌های فوق به مخترع فرستاده می‌شود تا اگر نظری در این خصوص دارد ارائه کند. سپس مدیر فنی اصلاحات لازم را صورت می‌دهد و از طریق مدیر بازاریابی با جوازگیرندگان بالقوه مذاکراتی صورت می‌گیرد. اگر بررسی‌ها نشان دهد که محصول قابلیت تجاری سازی دارد بازاریابی برای پیدا کردن جوازگیرنده مناسب آغاز می‌شود. هدف از بازاریابی این است که ارزش تجاری محصول برآورد شود و جوازگیرنده مناسب نیز تعیین شود.

۱۵) گروه مدیریت مالکیت فکری موظف است به ترتیب و نوبت مراجعه مخترعین به درخواست‌های آنها ترتیب اثر دهد.

۱۶) گروه مدیریت مالکیت فکری پس از ارائه ابداعات از سوی مخترعین و ارزیابی‌های اولیه، این گروه با همکاری مخترع در خصوص شرایط جدید بودن، ابداعی بودن، کاربردی بودن و قابلیت تجاری سازی اختراع، نظر خود را به صورت کتبی در ظرف ۳ ماه به مخترع اعلام خواهند نمود.

۱۷) گروه مدیریت مالکیت فکری می‌تواند برای انجام ارزیابی‌های دقیق‌تر، از دو شخص صاحب نظر و یا سازمان خارج از گروه مدیریت مالکیت فکری و یا انستیتو پاستور ایران که توانایی و تخصص در بررسی قابلیت ثبت پتنت را دارا می‌باشند، استفاده نمایند. این نظرخواهی باید در ضمن قرارداد عدم افشا برای حفظ محرمانگی و تایید مقامات صالح انستیتو پاستور ایران صورت گیرد.

۱۸) در صورتی که ثبت بین المللی اختراع و پرداخت قسمتی از هزینه‌های آن توسط انستیتو پاستور ایران مورد نظر باشد تایید اکثریت اعضای شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری (تعداد آرا ۲/۳ از کل اعضا) در خصوص جدید بودن و ابتکاری بودن و کاربرد صنعتی داشتن و قابلیت تجاری سازی موثر اختراع، الزامی می‌باشد.

۱۹) نظرشورا در خصوص بررسی قابلیت ثبت پتنت قطعی می‌باشد. در صورت عدم تایید شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری در خصوص درخواست پذیرش اقدام برای ثبت پتنت بین المللی به دلیل عدم احراز

شرایط قانونی و یا تجاری ثبت اختراع، مخترع مختار خواهد بود که اختراع را به هزینه خود ثبت نماید و از آن بهره‌برداری نماید، در این وضعیت انستیتو پاستور ایران، حق بهره‌برداری غیر انحصاری از ابداع را با پرداخت پاداش منصفانه به مخترع خواهد داشت. در چنین صورتی، انستیتو پاستور ایران حق واگذاری و یا اعطای مجوز بهره‌برداری به اشخاص ثالث را نخواهد داشت و تنها می‌تواند برای استفاده و بهره‌برداری ابداع در تولیدات و تحقیقات خود از آن استفاده نماید.

۲۰) شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری پس از ارجاع از طرف گروه مدیریت مالکیت فکری و یا مخترع ظرف یک ماه تشکیل شده و نظر نهایی خود را در این مدت اعلام خواهد نمود.

۲۱) کلیه اطلاعاتی که در اختیار شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری قرار می‌گیرد، محرمانه و متعلق به انستیتو پاستور ایران و مخترعی که اولین بار ابداع مورد نظر را به گروه مدیریت مالکیت فکری ارائه کرده می‌باشد و هرگونه سوء استفاده از آن اطلاعات دارای ضمانت‌های اداری و قانونی خواهد بود و هرگونه خسارت مادی و معنوی به مخترع اولیه قابل جبران از طرف فرد ناقض این تعهد است.

۲۲) انستیتو پاستور ایران متعهد می‌شود پس از تایید ارزش تجاری و امکان کسب در آمد و کسب شریک تجاری دارای صلاحیت، هزینه‌های ثبت پتنت بین المللی را تا ۸۰ درصد در کشورهایی که از لحاظ اقتصادی و تجاری مناسب باشد پرداخت نماید. این هزینه‌ها پس از کسب در آمد از اختراع و قبل از هرگونه تسهیم منافی، استرداد می‌شود. انستیتو برای پرداخت سهم خود در پرداخت هزینه‌ها می‌تواند از مراجع دولتی و نهادهایی که به منظور حمایت از ثبت اختراعات تشکیل شده اند کمک بگیرد.

۲۳) انستیتو پاستور ایران و مخترعین با توجه به مواد فوق، در صورتی که قصد تجاری‌سازی اختراع را داشته‌باشد با استفاده از اسناد غیر محرمانه اختراعات، می‌توانند به جستجوی شرکای تجاری بپردازند که توان و سرمایه لازم برای بهره‌برداری از ابداع را دارند.

۲۴) در صورتی که انستیتو پاستور ایران بخواهد وارد مذاکرات جدی با شریک تجاری گردد باید از قراردادهای عدم افشاء برای جلوگیری از سلب شرط جدید بودن ابداع استفاده نماید.

۲۵) در صورتی که انستیتو پاستور ایران، قصد تجاری‌سازی اختراع را داشته باشد می‌تواند ثبت پتنت را جزء یکی از تعهدات شریک تجاری قرار دهد.

- (۲۶) گروه مدیریت مالکیت فکری مسوول ثبت اختراع می‌باشند. ثبت اختراع به ویژه ثبت بین المللی با توجه به شمول هزینه و وقت فراوان، باید از نظر اقتصادی، حقوقی و فنی توجیه شده باشد.
- (۲۷) گروه مدیریت مالکیت فکری با توجه به وضعیت اختراع و ارزش و اهمیت آن و مقدار بودجه در نظر گرفته شده برای ثبت اختراع و مقدار درآمد احتمالی ناشی از اختراع و بازارهای هدف و موارد دیگر اقتصادی و حقوقی، از ثبت ملی، بین المللی، استفاده خواهد کرد.
- (۲۸) متخصصین حقوقی گروه مدیریت مالکیت فکری با کمک متخصصین فنی و فایل پتنت و مخترع مسئول ثبت و پیگیری ابداعات در مراجع رسمی و اداری می‌باشند.
- (۲۹) پس از ارائه پتنت به ادارات ثبت و مراجع رسمی دیگر، گروه مدیریت مالکیت فکری و مخترع باید با همکاری یکدیگر به پرسش‌های اداره ثبت و یا مراجع رسمی دیگر پاسخ دهند.
- (۳۰) انستیتو پاستور ایران با توجه به ملاحظات اقتصادی و تجاری و براساس برآورد درآمدها و هزینه های ثبت پتنت و نتایج جستجو، کسب شرکاء تجاری و اعلام عدم بهره برداری از طریق ثبت پتنت و دیگر مباحث اقتصادی و حقوقی و فنی، می تواند از نوآوری‌های فکری در قالب اسرار تجاری بهره‌برداری نماید.
- (۳۱) تدوین تقاضانامه پتنت: در صورت احراز شرایط قابلیت ثبت اختراع (اختراع دارای کلیه شرایط ثبت یعنی جدید بودن، ابداعی بودن و کاربردی بودن باشد)، متخصصین فایل پتنت درگروه مدیریت مالکیت فکری دارای صلاحیت می‌گردند که در خصوص نوشتن پتنت و پیگیری آن اقدام نماید در این خصوص مخترع باید همکاری نزدیکی با گروه مدیریت مالکیت فکری داشته‌باشد.
- (۳۲) گروه مدیریت مالکیت فکری ممکن است با توجه به دلایل حقوقی و اقتصادی و ارزش تجاری بین المللی ثبت پتنت داخلی را به مدت ۶ ماه به تاخیر اندازد تا امکان ثبت بین المللی و استفاده از حق تقدم براساس معاهدات بین المللی فراهم باشد.

۴- بخش چهارم: مجوز بهره‌برداری

هدف از مجوز بهره‌برداری عبارت است از:

۱- در اختیار عموم قراردادن تحقیقات انستیتو پاستور ایران

۲- جذب حمایت‌کنندگان مالی

۳- جذب منفعت مالی برای مخترع و انستیتو پاستور ایران

۱) مذاکره با جوازگیرندگان مناسب: برای انعقاد قرارداد، گروه مدیریت مالکیت فکری با همکاری مدیریت بازاریابی با شرکت‌های دارای صلاحیت وارد مذکره می‌شود و درجه تمایل آنها را مورد بررسی قرار می‌دهند. در این خصوص کمک‌های مخترع در شناسایی شرکت‌های مناسب تاثیر به سزایی دارد.

۲) اگر شرکتی با مخترع به طور مستقیم تماس بگیرد مخترع باید گروه مدیریت مالکیت فکری را از این دعوت مطلع نماید.

۳) مذاکره برای انعقاد مجوزهای بهره‌برداری قبل از اقدام برای پتنت نیز امکان‌پذیر است. این عمل امکان حفظ منافع مخترع و انستیتو پاستور ایران را افزایش می‌دهد.

۴) در صورتی که شخصی که به صورت بالقوه امکان دارد در موقعیت مجوزگیرنده قرار گیرد، تمایل داشته باشد که بررسی‌هایی در خصوص اختراع صورت دهد، گروه مدیریت مالکیت فکری باید با انعقاد قرارداد عدم افشاء قبل از هرگونه ارائه اطلاعات اقدام نمایند.

۵) نحوه انعقاد قرارداد: نحوه انعقاد قرارداد، بسته به موضوع قرارداد متفاوت می‌باشد و از طریق نمایندگان دو طرف تعیین می‌شود.

۶) قرارداد پیشنهادی از طرف منتخب، از طرف ریاست انستیتو پاستور ایران و یا نمایندگان ایشان از طرف مشاورین حقوقی و فنی متخصص گروه مدیریت مالکیت فکری مورد بازبینی قرار خواهد گرفت.

- ۷) پیش نویس نهایی قرارداد پیش از امضای نهایی و ارائه به طرف مقابل قرارداد می‌بایست به تایید ریاست محترم انستیتو پاستور ایران و یا نماینده ایشان برسد.
- ۸) قرارداد مشاوره با مخترع: شرکت جوازگیرنده می‌تواند از مخترع به عنوان مشاور در انتقال تکنولوژی به بنگاه خود استفاده کند. در چنین وضعیتی بنگاه طرف قرارداد با انستیتو پاستور ایران نخواهد بود.
- ۹) مخترع باید قرارداد مشاوره پیشنهادی را (برای جلوگیری از افشاء اطلاعات محرمانه)، به تایید ریاست انستیتو پاستور ایران و یا نمایندگان معرفی شده از سوی آن مقام برساند.
- ۱۰) مبدع باید تضمین بدهد که هرگونه مشاوره‌ای در خصوص انتقال تکنولوژی لطمه‌ای به تعهدات مخترع در برابر انستیتو پاستور ایران وارد نمی‌کند.
- ۱۱) حقوق حمایت‌کنندگان مالی: قبل از هرگونه قرارداد مجوز بهره‌برداری باید کلیه تعهدات قبلی مخترع در برابر حمایت‌کنندگان مالی مورد توجه قرار گیرد.
- ۱۲) شروط پتنت در قراردادها و در ابلاغ‌های اعطای امتیاز (grant): قراردادهایی که در آنها اعطای امتیاز و یا مواد می‌شود معمولاً در بردارنده شروطی در خصوص پتنت می‌باشند، این شروط حقوق طرفین مختلف را در اختراعات متعاقب تعیین می‌کند، در این خصوص باید تمامی تعهدات موجود مورد بررسی قرار گیرد تا با تعهدات اسبق تعارضی نداشته باشند.
- ۱۳) سطح حمایتی که یک حمایت‌کننده مالی صورت می‌دهد تعیین‌کننده حقوق او در پتنت اکتسابی احتمالی هم خواهد بود.
- ۱۴) حمایت‌کننده مالی تنها زمانی صاحب کلیه حقوق انحصاری می‌شود که تمامی هزینه‌های تحقیقاتی اختراع را برعهده بگیرد (به عنوان نمونه باید حتی حقوق مبدعین را بپردازد) و یا اینکه ریاست محترم انستیتو پاستور ایران و یا نماینده ایشان اعطای مجوز انحصاری را تامین‌کننده منافع این انستیتو تلقی نماید و به صورت کتبی به نمایندگان قرارداد مورد نظر، ابلاغ نماید.
- ۱۵) حقوق پتنت در موارد گرنت‌های دولتی: در گرنت‌های دولتی، انستیتو پاستور ایران مالک ابداع به شمار می‌رود. ولی باید برای دولت یک مجوز غیرانحصاری بهره‌برداری صادر کند.

۱۶) در صورتی که مقررات و یا شروط گزینت‌های دولتی برخلاف ماده ۱۲ باشند آن شروط قابل اعمال خواهد بود .

۱۷) حق‌الاختراع (رویالتی): نرخ رویالتی به عنوان بخشی از قراردادهای مجوز بهره‌برداری ذکر خواهد شد. این نرخ به عوامل متعددی به ویژه به ارزش ابداع، هزینه تجاری‌سازی اختراع و انحصاری بودن و غیر انحصاری بودن ابداع، مقدار فروش و سایر عوامل مرتبط بستگی دارد.

۱۸) نمایندگان منتخب برای انعقاد قرارداد باید با همکاری مشاورین حقوقی و فنی و اقتصادی متخصص و خود مخترع، در مطالعه و بررسی نرخ رویالتی در تکنولوژی‌های مشابه، نرخ مطلوب برای قرارداد را با دلایل ارائه نمایند.

۱۹) تسهیم منافع ناشی از تجاری‌سازی اختراع: منافع ناشی از تجاری‌سازی پس از کسر هزینه‌های ناشی از ثبت ابداع بین انستیتو پاستور ایران و مبدع با توجه به سهم هریک از طرفین در ایجاد اختراع به طور منصفانه تقسیم می‌شود.

۲۰) زمانی که چندین مخترع در ابداعی شرکت کرده‌باشند، منافع تخصیص یافته به مخترعین به طور مساوی بین آنها تقسیم می‌شود مگر در صورتی که قرارداد دیگری بین خود منعقد کرده باشند.

۲۱) اگر مخترع در بنگاه دیگری مشغول به کار باشد، منافع بین آن بنگاه و مخترع از سهم مخترع در نظر گرفته می‌شود.

۲۲) انستیتو پاستور ایران منافع ناشی از اختراع را برای برنامه‌های پتنت و حمایت کارهای تحقیقاتی به کار خواهد برد و بخشی که مخترع در آن مشغول به فعالیت می‌باشد در اولویت قرارداد دارد.

۵- بخش پنجم: نحوه تخصیص درآمدهای حاصل از دارای فکری

درآمدهای حاصل از دارایی‌های فکری بصورت ذیل تخصیص خواهند یافت:

۱-۵ اختراعات و نوآوری‌ها

- (۱) پس از کسر هزینه‌های انجام‌شده (نظیر هزینه‌های مربوط به ثبت و نگهداری اختراع، کسب مجوزها، بازاریابی و تجاری‌سازی)، درآمد خالص باقیمانده به نحو ذیل بین ذی‌نفعان تقسیم خواهد شد:
- (۲) چنانچه در ایجاد دارایی فکری، حامی خارج از موسسه نیز مشارکت داشته‌باشد، سهم حامی طبق قرارداد مربوط کسر و سپس به شرح زیر عمل خواهد شد:

حجم قرارداد	کمتر از ۱۰۰ میلیون ریال	بین ۱۰۰-۵۰۰ میلیون ریال	بالاتر از ۵۰۰ میلیون ریال
مشارکت کنندگان			
پدیدآورنده یا پدیدآورندگان	٪۸۰	٪۷۵	٪۷۰
انستیتو پاستور ایران*	٪۱۵	٪۲۰	٪۲۵
واحد تحقیقاتی (که نوآوری در آن واحد صورت گرفته)	٪۳	٪۳	٪۳
دفتر مالکیت فکری در انستیتو	٪۲	٪۲	٪۲

*** شورای بررسی ثبت نوآوری می‌تواند سهم انستیتو را بر اساس میزان مشارکت انستیتو و مبدع، تا سقف ۲/۵ برابر نیز افزایش دهد.**

تصمیم‌گیری در مورد تعیین دقیق درصدهای سهم مربوط به هر یک از ذی‌نفعان، با توجه به معیارهایی نظیر میزان اتکاء اختراعات و نوآوری‌های حاصله بر امکانات و منابع موسسه و یا فکر پدیدآورنده و همچنین توجه به شرایط اقتصادی، برعهده دفتر مالکیت فکری می‌باشد. مگر اینکه در قرارداد فعالیت پژوهشی مربوط، بنحو دیگری توافق شده‌باشد.

تبصره) چنانچه مخترع به واحد دیگری منتقل گردد و یا همکاری وی با موسسه خاتمه یابد، سهم متعلق به وی همچنان پرداخت می‌گردد، مگر اینکه بنحو دیگری در قرارداد همکاری مشخص شده‌باشد.

۲-۵ پایان نامه ها و رساله های مربوط به مقاطع تحصیلی دانشگاهی

در این موارد، طبق تعهدی که از دانشجو و استاد راهنما اخذ می شود حق نشر و تکثیر و درآمدهای حاصل از آنها متعلق به موسسه می باشد ولی حقوق معنوی پدیدآورنده محفوظ خواهد بود. لازم به ذکر است چنانچه در جریان انجام پایان نامه یا رساله ای، اختراعی حاصل آید طبق ماده مرتبط با نوآوری ها و اختراعات در مورد آن عمل خواهد شد.

۶- بخش ششم: حل و فصل اختلافات

- ۱) در صورت اعتراض مخترع به نظر گروه مدیریت مالکیت فکری، مساله مورد اختلاف در شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری ارائه خواهد شد.
- ۲) در صورت عدم تایید گروه مدیریت مالکیت فکری در خصوص ارزش تجاری اختراع، مبدع با ارائه تاییدیه از موسسات و مراجع ذی صلاح در خصوص تدوین امکان سنجی اقتصادی، می تواند مراتب اعتراض خود را به تصمیم گروه مدیریتی مالکیت فکری، به شورای بررسی قابلیت ثبت نوآوری انستیتو پاستور ایران به صورت کتبی ارائه نماید.
- ۳) در جلسات شورا ثبت نوآوری، نماینده گروه مدیریتی مالکیت فکری، نظرات خود را اعلام خواهد نمود و شورا با توجه به نظرات نماینده گروه مدیریت مالکیت فکری انستیتو پاستور و نظرات و ادله ارائه شده از سوی مخترع در خصوص اظهارات و تاییدیه ارائه شده از سوی مخترع و امکان ثبت بین المللی پتنت، نظر نهایی را اعلام خواهد نمود.
- ۴) در متن تمامی قراردادهای، قوانین ملی و نیز دادگاه های ایران (و در قراردادهای خارجی، دادگاه های مورد توافق طرفین) به عنوان قوانین و مراجع رسیدگی به اختلافات مشخص می گردند.
- ۵) دفتر مالکیت فکری، سازوکار حل و فصل اختلافاتی که ممکن است بین موسسه، پدیدآورنده مالکیت فکری و یا حامی پیش آید را فراهم می سازد. به طور مثال، در چنین مواردی می توان مسئله را به کمیته ای متشکل از نمایندگان از هر یک از طرف های دعوا و نیز فرد یا افرادی مرضی الطرفین ارجاع داد.

آیین نامه حاضر هر سال یک مرتبه قابل تجدید نظر خواهد بود و برای اصلاحات آتی کلیه متخصصان و مخترعین، نظرات پیشنهادی خود را به گروه مدیریت مالکیت فکری ارائه نمایند تا با ارائه در هیات امناء انستیتو پاستور ایران و تایید این هیات مورد اصلاح قرار گیرد.

این آیین نامه دارای یک مقدمه توجیهی و اهداف و تعاریف و ۶ ماده و ۷۸ بند و ۴ تبصره است.